

GLOSE

ODA O RADOSTI*

Govorili so za nas, da se ne znamo veseliti. Da smo bolj nekakšni potuhnjenci. Toda kdor je bil v noči od 28. na 29. marca na praških ulicah, je lahko brez pretiravanja podcenjeval veselje in navdušenje s karnevalov v Rio ali na Havajih.

Tega ni nihče pripravil, nihče ni tega zahteval in tudi programa ni nihče sestavil. Tudi kontrarevolucija ne. Narod je preprosto dvignil štiri prste nad glavo in se zbral na ulicah. To ni bila samo radost nad zmago, bila je predvsem radost nad samim seboj. Tlelo je v nas. Morali smo predvsem sami sebi pokazati in dokazati, da se vsega tega še nismo znebili, kajti še vedno smo optimisti, kadar gre za občutenje in junaštvo in upanje. Predvsem pa vemo, da za moralno zmago in za fair play ne potrebujemo puške in narobe, če je nasprotnik ne skriva za hrbtom, smo pripravljeni z njim iti drsat. Nekateri ljudje so pri tem celo trdili: Našli so se celo ljudje, ki so se v zagozdeni množici poglobili vase ali v literaturo. Marsikateri strastni bralec, ki se niti v trenutkih radosti ni hotel odtrgati od branja, je odšel na Vaclavov trg, zamišljen v roman Dostojevskega *Zločin in Kazen* ali v knjigo Leonova *Ruski gozd*.

In povsod so bile table z napisi »4:3«. Da ne bi morda kdo pomislil, da se je v tej noči manifestiralo za kaj drugega. Ali pa celo, bognedaj, proti nečem drugem.

In tako sta bili ti številki nalepljeni na podstavku Myalbekovega spomenika svetemu Vaclavu. Potlej je nekdo prinesel izpred kina stojalo,

na katerem je bilo napisano: DANES IZREDNA NOČNA PREDSTAVA.

Tudi cvetja ni manjkalo. Celo hojevje je bilo. Kdo ve, kje so ga ljudje dobili tako hitro, saj so nekateri nosili v rokah hoje in zmago-slavno mahali z njimi nad glavami. Ko se je Vaclavski trg do zadnjega kotička napolnil in prepolnil (tam je bilo približno sto tisoč ljudi!), sem vprašal skupino ponosnih lastnikov hoi, ki so prepevali nekakšen pravoslavni koral, kar se je slišalo kot šaaaaj-buuu, šaaaaj-buuu, kje so kupili hoje? Neka stara ženica, ki je bila že blizu osemdesetih, je pokazala kvišku, nekam proti spomeniku svetega Vaclava in rekla: »To je od tam, iz Štrougalovega parka.« S sabo sem imel načrt mesta Prage, vendar v njem nisem zasledil nobenega parka s tem imenom. Morda so si ga omislili v zadnjih tednih — najbrž kot zahvalo za drugo polovico januarja. In tako sem ostal brez hoje.

Prepričal sem se, da lahko veselje nad zmago, prav tako kot nepričakovana nesreča narod neverjetno združi.

Pripetil se je tudi pomilovanja vreden incident. Poslovni prostori neke letalske družbe so se spremenili v prah in pepel. Priznam, da je to zelo neprijetno, da bomo morali poravnati škodo in krivce kaznovati in da se pri tem niti ne bomo mogli izgovarjati, češ da smo se tega naučili od predstavnikov večjega naroda. Ti so se namreč med proslavljanjem zmage nad antisocialističnimi silami podpisali na fasado muzeja, po zasledbi radijske postaje pa zažgali hiše nasproti. V vsakem primeru je to mučno, čeprav to ni samo naša posebnost. (Glej članek v *Mladi Fronti*,

v soboto, dne 29. 3. z naslovom *Roparji na Bezdezu*, ki opisuje pustošenje gradu Bezdez v minulih dneh, ko so nas obiskali obiskovalci iz prijateljskih dežel.)

Takoj so se našli posamezniki, ki jih je vsenarodna radost motila. Češkoslovaška televizija na primer ni ponovila svojega dejanja kot pri prvi zmagi nad Sovjetsko zvezo, kot to povečuje Jiří Lederer v našem časopisu. V sobotnih večernih poročilih ni bila objavljena niti ena vest, čeprav sem videl na Vaclavskem trgu pri snemanju skoraj več snemalcev kot za prvi maj.

Kdo neki je to prepovedal? Ali bomo lahko zvedeli za ime tega anti-optimista? Škoda, saj bi s tem lahko kljubovali očitkom, da širi televizija depresivno razpoloženje.

Osebnost sem se v tej razpoloženi sto tisoč glavi množici prepričal, da imajo naši ljudje smisel za humor, da se je treba zaradi tega smisla, predstavljenega v ANEKDOTARIJU še dalje ukvarjati s humorjem ter da smo kot narod neprekosljivi optimisti. Na tisočkrat izrečeno vprašanje: »Kaj rečete k temu, gospod Škutina?«, odgovarjam prav tako kot tiste noči na Vaclavskem trgu: »To ocenjujem kot začetek normalizacije.«

Sicer bi bil pa rad, da bi se po dejanju naših hokejistov, po njihovem elanu, predvsem pa po njihovem pogumnem držanju, zgledovali prav vsi, vštivši tudi naši voditelji. To je bila injekcija. Kajti, kakor mi je telefoniral po končanem srečanju neki izredno pameten človek, ki ga zelo cenim in ki že pol leta govori, kako se stara, kako se za nobeno stvar ne more več navdušiti, kako začenja živeti brezsmiselno. Komaj se je končala himna, se je oglasil telefon in ta človek mi je sporočil: »Gospod Škutina, vrnila so se občutja!«

Vladimir Škutina

KAKO EKSTREMEN JE BIL KRPAN

Prebivalstvo na južnem Koroškem še stoji pod vtisi zadnjih nacionalističnih neokusnosti, ki so jih bile deležne slovenske ustanove. V Velikovicu sta bila dne 6. marca 1969 in v Dobrli vasi dne 12. marca 1969 odstranjena slovenska napisa; (kot je navada, »neznanim storilcem« kajpak ni bilo mogoče priti na sled); po sklepu velikovškega občinskega sveta, ki pa vsak čas govori o Združeni Evropi in označuje svojo občino kot Gemeinde Europas — evropsko občino, bo tu odslej vsaki slovenski igralski skupini zabranjen nastop; na Jerišah je 12. aprila 1969 Landjugend Sittersdorf (Podeželska mladina iz Žitare vasi) vzklikala: »Ne dovoljujem, da požete slovensko.« Lahko bi še naštevali.

To je prvo dejstvo. Tudi drugega ne smemo prezreti. Prebivalstvo na dvojezičnem ozemlju hoče živeti v miru, nemir vnašajo le nekateri akulturni posamezniki. Število nemških sodeželanov, ki so pravični in odkriti nasproti slovenskemu prebivalstvu in njegovim življenjskim potrebam, raste iz leta v leto. Kakor je res, da se najdejo le redki politični mandatarji, ki pred javnimi forumi odločno zastavijo svojo besedo in svoja dejanja tudi v prid slovenskega prebivalstva, tako je tudi res, da moramo mednje šteti med drugimi župana in deželnega poslanca Josefa Lubasa.

Oba slovenska lista na Koroškem, Slovenski vestnik in Naš tednik, sta obsodila uvodoma nakazane izpade proti Slovincem in motenje miru na dvojezičnem ozemlju in bi morala zato tem bolj pozdravljati delo politika, ki se postavlja tudi za pravice slovenskega prebivalstva v deželi. Zdi se, da je »krščansko« orientirani Narodni svet koroških Slovencev v tem drugega mnenja.